

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

5. Дяченко Є., Зима О., Пахомов Р., Шефер О. (2020). Безкрановий спосіб реконструкції будівель з надбудовою поверхів. В: Онищенко В., Мамедова Г., Сівіцька С., Гасімов А. (ред.) Матеріали 2-ї міжнародної конференції з будівельних інновацій. ІСВІ 2019. Конспекти лекцій з цивільного будівництва

УДК 620.97:338.23

**СТАН ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ ТА ПЛАНИ
ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ**

Зур'ян О.В.

*Інституту відновлюваної енергетики НАН України
alexey_zuryan@ukr.net*

Дмитренко В.І., Зезекало І.Г.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
dmytr.v@gmail.com*

Актуальність. В останні роки енергетична безпека набула дедалі більшого значення, багато в чому через нестабільність ринків викопного палива та конкурентоспроможність відновлюваних джерел енергії. Концепція впливу відновлюваних джерел енергії на енергетичну безпеку є новим явищем, але набула суттєвого прискорення 24 лютого 2022 року коли розпочався зворотній відлік часу не лише до військової перемоги України над російським загарбником, але й до її енергетичної незалежності. Завдяки цій кривавій війні, цінність відновлюваних джерел енергії трансформувалась з екологічної на безпекову.

Метою дослідження є аналіз впливу військових дій на енергетичну безпеку країни та визначення ролі відновлювальної енергетики у забезпеченні стійкості енергетичної системи та незалежності від імпорتنих джерел.

Викладення основного матеріалу. Починаючи з 2019 року, інвестиції у нові проєкти відновлюваної енергетики в Україні були стабільно вищими ніж у

проекти на викопному паливі. Тільки за останні 10 років провідні міжнародні та українські ВДЕ інвестори залучили в економіку України понад 8,5 млрд. євро прямих іноземних інвестицій, а частка іноземних інвесторів у встановленій потужності ВДЕ станом на кінець 2021 року сягнула понад 35%, що характеризує український сектор ВДЕ як доволі конкурентний та відкритий.

Вже у 2019 році Україна увійшла у ТОП-10 країн світу за темпами розвитку відновлюваної енергетики, а у 2020 році — у ТОП-5 європейських країн за темпами розвитку сонячної енергетики. У 2021 році, Україна була на 48 місці за загального інвестиційного потенціалу держави серед 136 країн світу в рейтингу BloombergNEF [3].

За даними НКРЕКП, станом на 31 грудня 2021 року, встановлена потужність сектору відновлюваної енергетики України досягла 9 655,9 МВт, включно з сонячними установками для приватних домогосподарств (дСЕС) [1]. Проте вже 24 лютого 2022 року все змінилося. Зважаючи на те, що переважна більшість встановлених наразі в країні об'єктів відновлюваної енергетики, зосереджені у південних та південно-східних областях України, де вже протягом більше чим 1000 діб безупинно точаться активні бойові дії так чи інакше постраждало 40–50% ВДЕ електростанцій у цих регіонах або близько 1 500 МВт встановленої потужностей. До прикладу, за даними Української вітроенергетичної асоціації, з початку широкомасштабної війни в Україні зупинено понад 3/4 вітроенергетичних потужностей, тобто з загальних 1 745,5 МВт, наразі не працює близько 1 317 МВт українських ВЕС. Взагалі, генерація енергії вітру та сонця скоротилась більше ніж двічі відносно її довоєнного рівня. 1,8 МВт біоенергетичних потужностей в Чернігові зазнали пошкоджень, в той час як біоенергетичні станції сумарною потужністю 2 МВт виявились на окупованих територіях Донецької області, а саме, в Волновасі та Маріуполі, тобто 3,8 МВт із 245 МВт, встановлених на кінець 2021 року, наразі не постачають електроенергію до енергомережі. Потужності малої

гідроенергетики, переважно розташовані в Західних областях України, не постраждали від бойових дій і продовжують постачати електроенергію.

Важливим рішенням прийнятим під час війни, яке безпосередньо впливає на подальший розвиток ВДЕ в Україні, є затвердження Європейською Комісією в травні 2022 року плану REPowerEU, який визначає розвиток відновлюваних джерел енергії і передбачає збільшення частки ВДЕ у електроенергетичному балансі ЄС у 2030 році з 40% до 45%.

Також, позитивний сигнал для ринку ВДЕ стала розробка Міністерством енергетики законопроекту про удосконалення умов підтримки виробництва електроенергії з ВДЕ за допомогою нової моделі підтримки (Net billing) [2].

Надання виробникам відновлювальної енергії можливості виходу з балансуєчої групи Гарантованого покупця та самостійної продажі електроенергії на різних сегментах ринку відіграє важливу роль у збільшенні ліквідності ринку ВДЕ в Україні.

Національна економічна стратегія України на період до 2030 року направлена на зростання частки ВДЕ у виробництві електроенергії до 25% до 2030 року та розвиток систем зберігання енергії. Концепція «Зеленого енергетичного переходу України» до 2050 року визначає амбіційну мету досягнення 70% частки ВДЕ у виробництві електроенергії до 2050 року, з особливим акцентом на сонячну енергію в домогосподарствах та бізнесі.

Вкрай важливим є те, що Кабінет Міністрів України на засіданні 13 серпня 2024 року затвердив Національний план дій із відновлюваної енергетики на період до 2030 року і план заходів на його виконання. Уряд також ухвалив документ, яким впроваджується практика пілотних аукціонів щодо розподілу квот підтримки виробників відновлюваних джерел енергії.

Висновок. Активна участь держави, бізнесу, наукових установ та громадськості є необхідною для створення ефективної системи розвитку відновлювальної енергетики в умовах воєнного стану та повоєнного розвитку

держави. Тільки спільними зусиллями можна досягти сталого та надійного розвитку цієї важливої сфери енергетики в Україні.

Література:

1. *Атлас енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України / за заг. ред. С.О. Кудрі. – Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАН України. – 2020. – 82 с.*

2. *Гутаревич Н. Енергетика під час війни в Україні: які зміни в регулюванні? ЮРЛІ-ГА. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ak-tualno/12602_energetika-pd-chas-vuni-v-ukran-yak-zmni-v-regulyuvann.*

3. *Конеченков А., Омельченко В. Сектор відновлюваної енергетики України до, під час та після війни. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/sector-vidnovlyuvanoyi-energetyky-ukrayiny-do-pid-chas-ta-pislya-viyny>*

УДК 330.3:330.4

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ЗА ВИТРАТАМИ
ВИРОБНИЦТВА В ГАЛУЗІ МАШИНОБУДУВАННЯ В ПОЛТАВСЬКІЙ
ОБЛАСТІ**

Ічанська Н.В., Лисенко М.В.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
ichanska2016@gmail.com*

Важливим етапом при розробленні планів та програм розвитку машинобудування в регіонах України є аналіз динаміки показників, що відображають стан цієї галузі. Такий аналіз дає можливість виявити та оцінити зв'язки між даними показниками, визначити тенденції в їх динаміці, розробити